

Handvat Luizenbrigade

In dit document staat informatie en uitleg voor de ouders die meehelpen met het controleren op luizen bij OBS de Regenboog. In het eerste hoofdstuk staat informatie over luizen zoals die te vinden is op de websites van het RIVM en de GGD. In het tweede hoofdstuk staat de werkwijze zoals we die hanteren op school en in hoofdstuk 3 de praktische instructies.

We hopen dat deze informatie voldoende houvast biedt. Mochten er vragen zijn dan kun je deze altijd stellen aan de coördinator van de luizenbrigade; Letty Aarts - mrouderaarts@regenboogbreugel.nl

HOOFDSTUK 1 – Informatie over luizen

Wat is hoofdluis?

De hoofdluis is een parasiet: het beestje leeft van mensenbloed. Hij zoekt graag behaarde en warme plekjes op zoals achter de oren, in de nek of onder een pony. Een volwassen hoofdluis is ongeveer 3 millimeter groot en grijsblauw of, nadat hij bloed opgezogen heeft, roodbruin van kleur. Mensen en alle diersoorten hebben een eigen luizensoort. Hondenluizen kunnen bijvoorbeeld niet op mensen overleven en andersom. Hoofdluis kan kruipen en verspreidt zich in een hoog tempo. Een jonge luis is na 7-10 dagen volwassen en klaar om zelf weer eitjes te leggen. Hij leeft ongeveer één maand en legt in die tijd zo'n 250 eitjes. Snel ingrijpen, zoals haren kammen, is bij hoofdluis dus erg belangrijk.

Wat is het verschil tussen luizen en neten?

De volwassen luis is een grijsblauw beestje van ongeveer 3 millimeter groot. Nadat hij bloed opgezogen heeft, is hij roodbruin. De eitjes, neten, zijn ongeveer 1 millimeter groot en zien eruit als grijswitte puntjes en kleven aan de haren. Ze lijken op roos. Het verschil is dat roos los zit terwijl neten juist aan het begin van de haren kleven (dichtbij de hoofdhuid). Neten die dichtbij de hoofdhuid zitten, bevatten eitjes en daaruit komen weer nieuwe luizen. Als het haar groeit, komen de lege neten steeds verder van de hoofdhuid af te zitten. Met het blote oog is moeilijk onderscheid te maken tussen neten die nog een larve bevatten (levende neten die dus ook potentieel 'infectieus' zijn) of neten die al leeg zijn. Met een microscoop (400x vergroting) is dit onderscheid wel te maken.

Waarom is er vaak een hoofdluisplaag na de zomer- en herfstvakantie?

Na vakanties lijkt het vaak alsof er luizenplagen zijn doordat dan veel schoolkinderen gecontroleerd worden. Hoofdluis komt dan niet zozeer méér voor, maar wordt simpelweg vaker ontdekt.

Vaststellen van luis

De aanwezigheid van luizen kan worden vastgesteld door het haar te kammen met een fijntandige kam boven een stuk wit papier. Inspectie van de haren alleen, zónder kammen, is niet toereikend. De luizen zullen op het papier vallen als kleine grijsblauw of roodbruin gekleurde spikkels. Daarnaast kan het haar achter de oren en in de nek worden geïnspecteerd op de aanwezigheid van luizen. Het aantonen van een levende luis of levende neten op het behaarde hoofd is het bewijs voor een infestatie. Neten groeien met het haar mee (ongeveer 1 cm per maand), dus hoe verder de neet van de hoofdhuid af is, hoe langer geleden deze gelegd is en hoe langer geleden de infestatie heeft plaatsgevonden.

HOOFDSTUK 2 – Werkwijze Luizenbrigade

Vooraf:

Het controleren op hoofdluis en het behandelen ervan is een verantwoordelijkheid van ouders. De school biedt, binnen kaders, ruimte aan ouders om na elke vakantie een hoofdluiscontrole uit te voeren. Deze controle is aanvullend op het eigen handelen van elke ouder en ontslaat de ouder niet van de eigen verantwoordelijkheid. We willen alle ouders stimuleren om aan het eind van elke vakantieperiode thuis zelf te controleren op hoofdluis alvorens het kind weer naar school gaat.

Openheid & maatregelen:

Hoofdluis is een onderwerp dat onder kinderen en ouders in een taboesfeer verkeert. Dit achten we ongewenst. Hoe transparanter we handelen, hoe meer informatie en voorlichting we geven, hoe acceptabeler het hebben van hoofdluis wordt en hoe meer bewustwording we creëren.

Conform de richtlijnen van het RIVM sturen we een kind niet naar huis als er luis is geconstateerd. Het kind en de leerkracht worden op de hoogte gebracht en er worden maatregelen genomen om de verspreiding tegen te gaan. Bij lang haar doen we de haren vast en we adviseren om niet te knuffelen met anderen. Er kan gewoon gespeeld en deelgenomen worden in de klas.

Omdat overdracht via kammen, mutsen, jassen, petten, sjaals, koptelefoons, knuffels en beddengoed nooit wetenschappelijk is aangetoond, nemen we geen omgevingsmaatregelen (zoals jassen in plastic zakken doen of het advies om kleding/knuffels wassen).

We werken al geruime tijd met deze maatregelen en het heeft zijn vruchten afgeworpen. De besmettingen zijn afgenomen en de laatste jaren zijn er slechts enkele besmettingen geconstateerd.

Uitvoering:

Elke maandag- en/of dinsdagochtend na een vakantieperiode worden we in de gelegenheid gesteld om een hoofdluiscontrole uit te voeren. Er wordt gestreefd naar een afvaardiging van twee ouders per klas. In maximaal 45 minuten per klas controleren we of kinderen hoofdluis hebben door elk kind te kammen met een netenkam.

Informatievoorziening & planning:

De coördinator beheert de Whatsapp groep van de luizenbrigade voor de luizenouders. Hierin communiceert zij aan het einde van een vakantieperiode of voor een hercontrole met de ouders over hun beschikbaarheid.

Tevens communiceert zij met de directie aan het einde van iedere vakantieperiode of bij een hercontrole over een bericht in het schoolbord.

De informatie van de luizenbrigade op de website van de school wordt door de coördinator in samenwerking met de directie up to date gehouden.

Aan het begin van het schooljaar proberen we actief te werven voor de luizenbrigade. Zowel door rond te vragen als tijdens de informatieavonden aan het begin van het schooljaar.

HOOFDSTUK 3 - Praktische Instructies

De coördinator of een van de luizenouders haalt de eerste kinderen op (zoveel als er luizenouders zijn) uit de klas. We werken de klassen af per lijst, beginnend bij groep 1/2 en zorgen voor zo min mogelijk overlast voor de leerkrachten en leerlingen. We overleggen met de leerkrachten of het moment van controle uitkomt. We controleren de kinderen in de kuil en praten zachtjes met elkaar en de kinderen.

De kinderen die klaar zijn met de controle, krijgen de opdracht mee het volgende kind te sturen dat aan de beurt is. De kinderen uit de groepen 1 en 2 halen we steeds zelf uit de klas.

We werken discreet, dat wil zeggen dat we rekening moeten houden met de gevoelens van de kinderen. Op de controlelijsten staan de eventuele bijzonderheden per kind waar we rekening mee dienen te houden (bijvoorbeeld dat een kind wegens geloofsovertuiging in een aparte ruimte gecontroleerd moet worden).

We noteren onze constatering op de controlelijst. Mocht een kind de vraag stellen of hij/zij luis heeft, dan geven we daar natuurlijk een eerlijk antwoord op.

Werkwijze van de controle:

- Vooraf leggen we alle bakjes met kammen, borstels, klemmen, antiklit en de handschoenen klaar. Ook zetten we een bakje gevuld met alcohol en een tandenborstel klaar voor de gebruikte spullen. De kammen en borstels worden

tussendoor zorgvuldig schoongemaakt om besmetting met luis of hoofdschimmel bij andere kinderen te voorkomen.

- We hangen een of meerdere prullenbak zak(ken) op om het vuil in te doen. Deze knopen we later dicht en moeten in de schoolklo worden gedaan.
- Leg een schoon wit vel A3 papier klaar.
- Leg een schone luizen/netenkam klaar op het papier.
- Doe latex handschoenen aan.
- Kam indien nodig de knopen en klitten uit het haar met een gewone kam en antiklit. Leg deze kam op het vel papier.
- Als een kind gel in zijn of haar haren heeft, zijn er twee opties. In overleg met het kind kan het haar nat gemaakt worden zodat de gel niet hindert bij het kammen en er toch gecontroleerd kan worden. Indien dit niet mogelijk is, kan het kind niet gekamd worden en moet het de volgende dag terugkomen voor controle. Dit noteer je op de controlelijst.
- *Het kammen I* : houdt het hoofd voorover boven het vel en kam het haar van achteren naar voren met een fijntandige kam tegen de schedelhuid aan; start bij het ene oor en schuif na elke kambeweging op richting het andere oor. De haren mogen het papier niet raken. Op deze manier vallen de eventueel aanwezige luizen op het vel papier waardoor ze goed zichtbaar zijn.
- *Het kammen II* : bij lange haren, deel het haar in twee met een klem. Laat het kind tegen de tafel staan. Begin tegen de schedelhuid aan en laat je kam eindigen boven het vel. Start middenvoor en schuif na elke kambeweging op naar middenachter (of andersom). Het kind draait hierbij langzaam zodat je steeds boven het papier blijft kammen. De haren mogen het papier niet raken. Op deze manier vallen de eventueel aanwezige luizen op het vel papier waardoor ze goed zichtbaar zijn.

Schenk extra aandacht aan plekken, zoals achter de oren, in de nek, in de paardenstaart, de pony en dicht op de hoofdhuid

Klop de kam tussendoor uit op het papier en kijk of er luizen op het papier zichtbaar zijn.

Indien er levende luizen op het papier vallen, kun je ze doden door er wat alcohol op te sprenkelen of ze dood te drukken.

- Na de controle: *als er **geen** luizen of neten geconstateerd zijn*: Doe de netenkam/klemmen/borstel in het bakje met alcohol en ontsmet je handschoenen door ze even te 'wassen' met alcohol. Het papier boven de prullenbak zak uitschudden en weer terugleggen. Je noteert op de lijst wat je geconstateerd hebt.
- Na de controle: *als er **wel** luizen of neten geconstateerd zijn (bij twijfel check discreet met de coördinator of ervaren luizenouder)*: Bij lang haar, de haren vast doen in een vlecht, vlechtjes of een staart en het kind discreet de instructies meegeven zoals eerder beschreven. Alle gebruikte attributen in **een apart bakje** met alcohol doen. Het papier zorgvuldig opvouwen en weggoien, daarna ook je handschoenen weggoien. Je noteert op de lijst wat je hebt gevonden (luis/neten/hoeveelheid +/+++)
- Na alle controles worden alle spullen schoongemaakt en afgedroogd. De besmette spullen worden als laatste schoongemaakt en stoppen we in een afgesloten plastic zak.

- **De coördinator belt de ouder(s) van de leerling met het verzoek het kind direct na school thuis te behandelen.**
- De coördinator informeert de betreffende leerkracht(en) en zorgt ervoor dat een brief wordt meegegeven aan de kinderen uit de klas(sen) waar luis is gevonden in samenwerking met de conciërge. Tevens wordt er een datum gepland voor de hercontrole en wordt de directie en de BSO ingelicht.

De luizenmoeders zijn vanwege privacyredenen gehouden te zwijgen naar derden, met uitzondering van de directie en de leerkracht, over hun ervaringen bij de controles.

Voor meer informatie: <https://www.rivm.nl/hoofdluis>

Bron: RIVM & GGD